

Consultatie Klimaatplan en INEK

INEK: Integrale Nationale Energie- en Klimaatplan

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2019/08/24/publieksconsultatie-klimaatplan-en-inek-van-start>

<https://www.internetconsultatie.nl/klimaatplan/reageren>

Vraag 1a: Wat zijn volgens u de belangrijkste aandachtspunten bij de uitvoering van het klimaatbeleid?

- Samenwerking in de hele keten
- Langer termijn versus korte termijn innovaties/investeringen (ook lange-termijn innovaties hebben investeringen op korte termijn nodig)
- Het poldermodel is een traag model. Er zou mogelijk meer centraal regie moeten worden gevoerd om op termijn resultaten te boeken.
- Enthousiasmeren van burgers

Vraag 1b: Hoe kijkt u aan tegen de rollen van verschillende partijen in de transitie (burgers, bedrijven, overheid, kennisinstellingen, NGO's, etc.)?

- De verschillende soorten kennisinstellingen (TO2 instellingen en universiteiten) hebben verschillende rollen in het proces, die geadresseerd zouden moeten worden ("niet over een km scheren").
- Samenwerking over de hele keten is uitdagend. Het zou helpen als er support beschikbaar zou zijn, bv door een groep consultants die werkt voor EZK/BZK, die vormen van samenwerking faciliteert zodat niet elk consortium het wiel opnieuw moet uitvinden (al blijven er altijd tailor-made onderdelen).

Vraag 2: Welke onderwerpen (en uitdagingen) verdienen volgens u bijzondere aandacht van het klimaatbeleid met het oog op de periode 2030-2050 en waarom?

- Nu niet alleen op snelle resultaten zetten. Ook lange-termijn innovaties hebben nu investeringen nodig.
- Maken van green fuels als energiedrager om fluctuerende duurzame stroom optimaal te benutten en de energie vast te leggen.
- Opslag van energiedragers, met name "green fuels" die met duurzame stroom worden opgewekt. Omdat er grote capaciteiten beschikbaar moeten worden gesteld, is opslag in de ondergrond de meest effectieve manier. In verband met de elektriciteitspieken bij de stroomopwekking door wind en zon, is ook de productie van green fuels zeer dynamisch, en zal ook het opslaan en de onttrekking van deze green fuels dynamisch, d.w.z. in korte cycli, zijn. Dit is geheel anders dan bij gaswinning of gasopslag in de ondergrond, waarbij de processen zeer geleidelijk in half-jaarlijkse zomer/winter cycli verlopen (opslag in de zomer, extractie in de winter). Om het risico op bodemdaling en aardbevingen zo klein mogelijk te houden, moeten daarom methoden worden ontwikkeld waarmee een stabiele situatie in het opslagmedium (bv een leeg gas reservoir) gewaarborgd blijft, ondanks het cyclische in- en uitpompen van de green fuels. Studies over het gedrag van verschillende soorten reservoirs is daarom cruciaal voor de veiligheid, de langer-termijn prestatie en de publieke acceptatie. De studies worden ook

worden uitgevoerd voor verschillende soorten green fuels (met inbegrip van gecompriëerde lucht). Dergelijke studies duren meerdere jaren en om op tijd resultaat te boeken, moeten de studies z.s.m. worden ingezet en moeten meerdere studies parallel worden uitgevoerd i.v.m. de verschillende parameters (reservoirgesteente en green fuel).

Vraag 3a: Waar zou volgens u de samenwerking met andere lidstaten op gericht moeten zijn? Wat vraagt om samenwerking op Europees niveau en wat zou een plek moeten krijgen in samenwerking met (een kopgroep van) gelijkgestemde lidstaten?

-

Vraag 3b: Wat kunt u zelf bijdragen, en welke ondersteuningsbehoefte heeft u?

- Op dit moment wordt subsidie voor TKI's/MMIPs vooral via RVO geadmistreerd. Het is wenselijk dat dit gedeeltelijk verschuift naar NWO. Het RVO instrumentarium is minder geschikt voor universitair onderzoek.

Vraag 4: Welke aanvullende ideeën heeft u om de gebouwde omgeving te verduurzamen? En wat kunt u daar zelf aan bijdragen?

- Het zou wenselijk zijn als er financieringsmogelijkheden specifiek aandacht hebben voor duurzame interventies. Isolatie kan bv gebeuren met PUR schuim, maar ook met (biologische) hennep, afval-houtsnippers, gerecycled katoen. Ecologische en circulaire materialen zouden in sterkere mate gesubsidieerd worden.

Vraag 5: Welke praktische ideeën heeft u om zoveel mogelijk samenhang aan te brengen tussen de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord en de visie Waardevol en Verbonden [kabinetsvisie voor de landbouw]?

-

Vraag 6: Op welke manier(en) zou u willen participeren in zonne- en windenergieprojecten en wat vindt u hierbij belangrijk? U kunt hierbij denken aan bovengenoemde voorbeelden, maar ook aan andere vormen van participatie.

- Afschaffing van de postcode-roos
- Er moeten strenge regels komen om te voorkomen dat zonnenvelden worden geïnstalleerd op landbouwgrond (omdat het bv financieel aantrekkelijk is).
- Meer projecten met eigenaarschap verhoogt de acceptatie/betrokkenheid van burgers

Vraag 7a: Waar dient het kabinet rekening mee te houden bij de vormgeving van deze subsidies [voor stimuleren van elektrische voertuigen]?

- Het is belangrijk om meer op openbaar vervoer in te zetten. Ook al stoten elektrische auto's geen CO2 uit als ze op duurzame stroom rijden, die stroom wordt een kostbaar goed, waar wij ook zuinig op moeten zijn. Daarnaast reduceren zij niet het file-probleem. Aantrekkelijk OV

voorkomt zo veel mogelijk de uitbreiding van snelwegen, wat ook het stikstofprobleem ten goede komt (ref. PAS regeling, A27).

Vraag 7b: Wat vindt u van deze instrumenten? Zijn er nog andere manieren om de aankoop van een elektrische auto aantrekkelijk te maken?

- De omvang van beschikbare subsidie zou bij voorkeur gelijklopen met de hoeveelheid beschikbare duurzame elektriciteit. Anders wordt er stroom uit niet-duurzame bronnen gesubsidieerd.
- Subsidie kan gerelateerd worden aan de grootte van de auto; hoe kleiner, hoe meer subsidie. Want ook al is er geen

Vraag 7c: Wilt u nog andere overwegingen aan het kabinet meegeven voor de uitvoering van het klimaatbeleid voor mobiliteit?

- Er moet geen ongelijkheid ontstaan tussen mensen die zich met een eigen elektrische auto verplaatsten en mensen die met de trein reizen (ook duurzame elektriciteit). Treinreizen moet door verlaagde elektriciteitskosten ook goedkoper worden.

Vraag 8: Welke circulaire diensten of concepten kunnen volgens u positief bijdragen aan het kostenefficiënt reduceren van CO₂ op het Nederlandse grondgebied?

- Nederland exporteert veel gewassen die in kassen worden gekweekt. Geothermie voor kassen (en omliggende wijken) kan een grote bijdrage leveren voor de energietransitie.

Vraag 9: Op welke wijze denkt u dat het draagvlak voor de ruimtelijke inpassing van bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen vergroot kan worden?

- Op dit moment is er vaak sprake van dat burgers bang zijn voor hoge kosten. Er moet een positief verhaal worden verteld. Hier kunnen communicatie-experts worden ingeschakeld, niet alleen op Rijksniveau, maar ook in de kleine initiatieven en MMIPs. Hoe inspirerend is het om te weten dat je niet meer mee doet aan het proces dat aardbevingen in Groningen veroorzaakt, of dat je weet waar je stroom wordt geproduceerd? Laten we weer trots zijn op onze windmolens!